

FAŠISTIČNA TROZVEZA POVOD V OFENZIVI

ITALIJA, "TRETJI RAJH" IN JAPONSKA V BESEDNI BITKI PROTI SOVJETSKI UNIJI

Moskva trdi, da je Rusija pripravljena pritisniti Mussolinija na kolena

Hitler poziva svet, da naj njemu sledi, ako je za rešitev civilizacije pred komunizmom

"Smrt fašizmu!" so klicali živi v ogromnih manifestacijah mladine, ki so se vrstile v Moski prosto nedeljo. V paradah so nosili karikature Mussolinija v vsakojakih oblikah in se zasebljubljali, da ga bo rusa mladina zbilja na dno morja in da bo vsaka rusa trgovska ladja, ki je bila potopljena, maščevana tri in petkrat, ak ne celo večkrat.

Ampak kaj more Rusija? vprašuje dnevnik New York Times. Gre se za promet v Sredozemskem morju, kjer je sovjetska Unija brez moči. Četudi bi njene vojne ladje prisile, da je italijanska mornarica tako močna, da povzroča strah celo Veliki Britaniji, ki je do sedavnate veljala za kraljico morja?

Militarizirana Italija

Italija je pod Mussolinijem postala resnična velesila, četudi izmed vseh najrevnejša na svetu. Ima pa v Sredozemskem morju imenitno strategično lego in v milijone mladih in starejših moških, ki jih lahko potabi za hrano topovom.

Ko se je Italija lotila obnavljati "rimljansko cesarstvo", je angleški imperij nasprotoval in Mussolini je skušal premagati s sankcijami. Ampak on ima svoji državi glavno besedo in vlašči terorjev v Londonu se trudi, kako bi se ognila neljubim kritikam, ker je podlegla.

Napram sankcijam, ki jih je predlagala proti Italiji Angleški, je istotako zmagal Mussolini. Angleška diplomacija se

je moralna umakniti z gesto, da ji je mir na svetu več kakor klanjan.

Liga narodov

Kitajci in Španci apelirajo na ligo narodov za pomoč proti agresivnosti imperialističnih dežel, ki so jih napadle. Uspeha ne bo. Demokratične dežele so proti vojni. Diplomati sovjetske unije rohje proti Italiji edino ker zaradi potopa par svojih ladij, ki so jih spravili na dno morja Italijani, in Rusija morajo nekaj reči. Ako še molčali, kam pa bi sovjetska Unija prišla? Zdaj je le vprašanje, ali je Moskva pripravljena iti v vojno s fašizmom, ali pa jo bosta Hitler in Mussolini izvajala naprej neglede na posledice, češ, z nima je tudi Japonska, torej mogočna kombinacija držav, proti kateri U. S. S. R. ne bi mogla uspeti. Tako mislijo v Rimu, v Tokiu in Berlinu. Četudi se Rusija ne more danes zanašati na oporekobene velike dežele, je vendarle jasno, da si jo ne Hitler in ne Mussolini ne bosta upala napasti drugače kakor v skrajnem momentu, da odvrneta pozornost, njunega prebivalstva na strani pota. Če to storita, kar je po njunem sedanjem zadružanju najbolj verjetno, ne bo sta resila niti enega notranjega ne vnanjega problema. Dokazala ne bosta drugega kakor bankrotiranost fašizma v njunih deželah.

"Proti komunizmu"

V sedanjih nenašvedanih vojnah trdijo vse tri fašistične velesile, da so v vojni proti "komunizmu" in s tem za "civilizacijo". Posebno naglašata Hitler, češ, ako mi ne boste sledili, vas pogradi Moskva!

Resnica je, da so fašistične dežele, ne pa Rusija, in očitno besedni bitki. Rusija se je nekoliko zgrenila šele po vpadu Japonske na Kitajsko. In pa, ko je uvidela, da ji diplomatična vladna pota nič ne pomaže. Maka Litvinov pa je povabil Mussoliniju, kar mu gre. Danes je vsemu svetu jasno, da so Italija, Japonska in Nemčija piratske dežele, neglede, kako se diplomatsko opravijo.

Po s. de Brouckereju se je uskladil k besedi rektor katoliške univerze v Toulouse, prelat de Solange, ki je način italijanskih in avstrijskih strokovnih organizacij odločno odklonil, ker ne odgovarjajo socialnemu duhu cerkve. Te strokovne organizacije niso svobodne. Tudi tajnik katoliških strokovnih organizacij Serra-rens se je izrekel za svobodo strokovnih organizacij.

Kongres se je izrekel za svobodo strokovnih organizacij. Dunajski zastopnik dr. Schmitz ni glasoval za njuno.

Po s. de Brouckereju se je uskladil k besedi rektor katoliške univerze v Toulouse, prelat de Solange, ki je način ita-

JAPONSKA "CIVILIZACIJA"

Simbol japonske invazije na Kitajsko. Japonska vlada pravi, da je postala svojo armado na Kitajsko vselež želje po prijateljstvu s to ogromno deželo. Ker pa so vojaki vežbani za ubijanje, so poklali že več sto tisoč Kitajcev, največ žensk in otrok, kajti moderni militarizem si te najprej izbere.

PRAGA ZGRADI NAD 2000 STANOVANJ ZA DELAVCE

Socialnopolitično delovanje na Čehoslovaškem je bolj vzorno kakor drugod. Prednjači pa v tem pogledu glavno mesto Praga, kakor je tudi poročalo na obeh ljubljanskih predavanjih prasički uradni voditelj socialnega skrbstva dr. Petr Zenkl. V stanovanjskem primernu mu je očividno zgled prejšnja dunajska socialnodemokratična občina.

Po njegovih zamisli gradi praska občina v krajskih presledkih nad 2000 majhnih in higijensko dobro urejenih in opremljenih stanovanj. Krediti za stanovanjske hiše v znesku 50

do 60 milijonov čk so že zagotovljeni. K stroškom prispeva en odstotek za amortizacijo tudi država.

Zanimivo je, kakšna bodo tudi stanovanja in koliko bodo znane najemnine v teh z vsem komfortom opremljenih majhnih stanovanjih.

Gradili bodo dve vrsti stanovanj, večja stanovanja in manjša. Večja stanovanja bodo imela veliko kuhinjo (stanovanjsko), spalnico, predsobo, kopalcico, shrambo in drugo. Najemnina za ta stanovanja bo znašala na leto 1000 do 1200 čk ali okrog \$4 na mesec.

Svoboda strokovnih organizacij

V Parizu se je vršil mednarodni kongres socialnih politikov, na katerem so bile zastopane vse strokovne organizacije, socialistične, katoliške in druge ter socialne politike.

Kongres se je izrekel za svobodo strokovnih organizacij. Dunajski zastopnik dr. Schmitz ni glasoval za njuno.

Po s. de Brouckereju se je uskladil k besedi rektor katoliške univerze v Toulouse, prelat de Solange, ki je način ita-

Kongres unij v Angliji zahteval spremembo vladne vnanje politike

Polemika o oboroževanju. — Toriji pomagajo fašističnim režimom. — Delavska stranka v kampanji za 100,000 članov. — Strah pred Italijo

V nobeni deželi na svetu ni delavskega gibanja radi taktike bolj v Zagatu, kakor angleški proletarij. Kajti angleška delavska stranka, katera vključuje tudi vse unije, je prisiljena nositi odgovornost, oziroma deliti odgovornost kot stranka opozicije, ne pa samo kritizirati.

Kongres angleških delavskih unij, ki se je vrnil v začetku septembra v Norwichu, je bil dokaj burna zadeva. Mnogi delegati so protestirali proti ukrepu odbora delavske stranke, kateri je odobril oboroževanje. Vzrok, da general Franco ni se osvojil vse Španije, in je najbrže nikdar ne bo, pa je leta, ker Anglia noč v Španiji take fašistične zmag, ki bi bila Mussolinijev triumf. Zato borbo zavlačuje.

Mnogi unijski voditelji so v razpravah naglašali, da tudi tako je oboroževanje za Anglijo opravljivo, pod vladoto torijev bi ga delavskega gibanja ne smelo podpirati. Kajti toriji so za zmago fašizma v Španiji in ga diplomatično podpirajo: vzrok, da general Franco ni se osvojil vse Španije, in je najbrže nikdar ne bo, pa je leta, ker Anglia noč v Španiji take fašistične zmag, ki bi bila Mussolinijev triumf. Zato borbo zavlačuje.

Glede oboroževanja je v angleškem delavskem gibanju v splošnem veliko nesoglasja. Polemični boj radi tega vprašanja je bil zelo oster tudi na prej omenjenem zboru. Vsi de-

Socialno skrbstvo na Češkem

Skoraj poteče leto od otvoritve "Zenskega doma" v Pragi, ki nudi samskim ženam brez razlike stanu, starosti in poklica udobno in poceni stanovanje. Dom je moderno urejen in ima 800 sob, kjer je ženam na razpolago centralna kurjava, električna pečica za kuhanje, pralnica, šivalni stroji itd. Palača, ki lahko sprejme pod svojo streho preko 1000 oseb, ima tudi svojo bolniško sobo, izvirjeno postrežnico. Tudi za zabavo prebivalci tega doma je preskrbljeno s čitalnicami, radio-aparati, koncertno dvorano, kinom. Za sprejemanje moških obiskov pa so odrejene kavarne in elegantne govorilnice.

Da je ta dom res potreben, za to govori dejstvo, da so vse sobe oddane. Cena ni visoka in dom nudi ženam vse, kar danes rabijo v svojem stanovanju.

legati so soglašali v enem: toriji pomagajo fašističnim režimom. — Delavska stranka v kampanji za 100,000 članov. — Strah pred Italijo

ga imperialističnega gospodarskega sistema. Naj odpadejo kolonije, naj razpade angleški imperij — kaj naj potem poenotliko milijonov ljudi na otokih, ki jih zovemo Velika Britanija?

Delegati na kongresu unij so razpravljali o tem, kakor na vsakem svojem prejšnjem kongresu, in sklenili — ojačati delavsko stranko! V ta namen smo zasnovali kampanjo za 100,000 novih članov in za borbo proti vnanji politiki torijev.

Angleško delavstvo bi bilo prejkonje bolj agresivno, ako se ne bi zavedalo — in se mora zavedati — da je odvisno od strani.

Angleško delavstvo bi bilo prejkonje bolj agresivno, ako se ne bi zavedalo — in se mora zavedati — da je odvisno od strani.

Delegati na kongresu unij so razpravljali o tem, kakor na vsakem svojem prejšnjem kongresu, in sklenili — ojačati delavsko stranko! V ta namen smo zasnovali kampanjo za 100,000 novih članov in za borbo proti vnanji politiki torijev.

Delegati na kongresu unij so razpravljali o tem, kakor na vsakem svojem prejšnjem kongresu, in sklenili — ojačati delavsko stranko! V ta namen smo zasnovali kampanjo za 100,000 novih članov in za borbo proti vnanji politiki torijev.

Delegati na kongresu unij so razpravljali o tem, kakor na vsakem svojem prejšnjem kongresu, in sklenili — ojačati delavsko stranko! V ta namen smo zasnovali kampanjo za 100,000 novih članov in za borbo proti vnanji politiki torijev.

Delegati na kongresu unij so razpravljali o tem, kakor na vsakem svojem prejšnjem kongresu, in sklenili — ojačati delavsko stranko! V ta namen smo zasnovali kampanjo za 100,000 novih članov in za borbo proti vnanji politiki torijev.

Delegati na kongresu unij so razpravljali o tem, kakor na vsakem svojem prejšnjem kongresu, in sklenili — ojačati delavsko stranko! V ta namen smo zasnovali kampanjo za 100,000 novih članov in za borbo proti vnanji politiki torijev.

Delegati na kongresu unij so razpravljali o tem, kakor na vsakem svojem prejšnjem kongresu, in sklenili — ojačati delavsko stranko! V ta namen smo zasnovali kampanjo za 100,000 novih članov in za borbo proti vnanji politiki torijev.

Delegati na kongresu unij so razpravljali o tem, kakor na vsakem svojem prejšnjem kongresu, in sklenili — ojačati delavsko stranko! V ta namen smo zasnovali kampanjo za 100,000 novih članov in za borbo proti vnanji politiki torijev.

Delegati na kongresu unij so razpravljali o tem, kakor na vsakem svojem prejšnjem kongresu, in sklenili — ojačati delavsko stranko! V ta namen smo zasnovali kampanjo za 100,000 novih članov in za borbo proti vnanji politiki torijev.

Delegati na kongresu unij so razpravljali o tem, kakor na vsakem svojem prejšnjem kongresu, in sklenili — ojačati delavsko stranko! V ta namen smo zasnovali kampanjo za 100,000 novih članov in za borbo proti vnanji politiki torijev.

Delegati na kongresu unij so razpravljali o tem, kakor na vsakem svojem prejšnjem kongresu, in sklenili — ojačati delavsko stranko! V ta namen smo zasnovali kampanjo za 100,000 novih članov in za borbo proti vnanji politiki torijev.

Delegati na kongresu unij so razpravljali o tem, kakor na vsakem svojem prejšnjem kongresu, in sklenili — ojačati delavsko stranko! V ta namen smo zasnovali kampanjo za 100,000 novih članov in za borbo proti vnanji politiki torijev.

Delegati na kongresu unij so razpravljali o tem, kakor na vsakem svojem prejšnjem kongresu, in sklenili — ojačati delavsko stranko! V ta namen smo zasnovali kampanjo za 100,000 novih članov in za borbo proti vnanji politiki torijev.

Delegati na kongresu unij so razpravljali o tem, kakor na vsakem svojem prejšnjem kongresu, in sklenili — ojačati delavsko stranko! V ta namen smo zasnovali kampanjo za 100,000 novih članov in za borbo proti vnanji politiki torijev.

Delegati na kongresu unij so razpravljali o tem, kakor na vsakem svojem prejšnjem kongresu, in sklenili — ojačati delavsko stranko! V ta namen smo zasnovali kampanjo za 100,000 novih članov in za borbo proti vnanji politiki torijev.

Delegati na kongresu unij so razpravljali o tem, kakor na vsakem svojem prejšnjem kongresu, in sklenili — ojačati delavsko stranko! V ta namen smo zasnovali kampanjo za 100,000 novih članov in za borbo proti vnanji politiki torijev.

Delegati na kongresu unij so razpravljali o tem, kakor na vsakem svojem prejšnjem kongresu, in sklenili — ojačati delavsko stranko! V ta namen smo zasnovali kampanjo za 100,000 novih članov in za borbo proti vnanji politiki torijev.

Delegati na kongresu unij so razpravljali o tem, kakor na vsakem svojem prejšnjem kongresu, in sklenili — ojačati delavsko stranko! V ta namen smo zasnovali kampanjo za 100,000 novih članov in za borbo proti vnanji politiki torijev.

Delegati na kongresu unij so razpravljali o tem, kakor na vsakem svojem prejšnjem kongresu, in sklenili — ojačati delavsko stranko! V ta namen smo zasnovali kampanjo za 100,000 novih članov in za borbo proti vnanji politiki torijev.

Delegati na kongresu unij so razpravljali o tem, kakor na vsakem svojem prejšnjem kongresu, in sklenili — ojačati delavsko stranko! V ta namen smo zasnovali kampanjo za 100,000 novih članov in za borbo proti vnanji politiki torijev.

Delegati na kongresu unij so razpravljali o tem, kakor na vsakem svojem prejšnjem kongresu, in sklenili — ojačati delavsko stranko! V ta namen smo zasnovali kampanjo za 100,000 novih članov in za borbo proti vnanji politiki torijev.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VŠAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četr leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za prihodek v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor Frank Zaitz.
Business Manager Charles Pogorelec.
Asst. Editor and Asst. Business Manager Joseph Drasler.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Disciplina v delavskih organizacijah

Organizacija je organizacija le, če obstoji zaradi gotove skupnosti, vsled edinstvenih stremljenj in skupnega programsa. Organizacija pa, v kateri so člani drug zoper drugega, ena skupina proti drugi skupini, pa sploh ni organizacija, razen po imenu.

Veliko se posebno v radikalnih delavskih organizacijah govori o disciplini. Ta je zanje kaj vredna le, če je prostovoljna. To zdaj vidimo tudi v socialistični stranki, v kateri je disciplina naglašana skozi prošli par let bolj kot poprej, a jo je v praksi čezdalje manj. Vzrok je, ker so v nji skupine, izmed katerih vsaka hoče uveljaviti svojo voljo in dobiti vodstvo. Tako so nastale v teknu dobrega leta nove struje, oziroma so se več ali manj skristalizirale in se idejno v vprašanju taktike ločile druga od druge toliko, da je soglasnost in iskren sporazum med njimi nemogoč. Ponekod so prišli takozvani trockijevci na površje. V New Yorku ima vodstvo "desničarsko kričo", v Chicagu pa si ga je osvojil takozvani centrum ali "Clarity Group".

Ta nesoglasja in boji povezročajo v teh resnih dneh delavskemu političnemu gibanju v Zed. državah veliko škodo. Socialistična stranka bi moralna biti v ospredju organizatorične kampanje za zgraditev velike delavske politične stranke, namesto da trošijo njeni člani skoro vse energije radi teorij, vsled notranjih bojev v Španiji, radi francoske ljudske fronte, s Stalinovim "čičenjem" itd. S temi prepriki se zamahuje prilikom, ki jo imamo za praktično delo. Žal, da mnogi novi člani iz študentovskih krogov nimajo smisla ne volje zanj, pa so množe postojanke spremnili v navadna diskusija društva, s kakršnimi se mase nikoli ne doseže. Zdaj ima soc. stranka še priložnost, da se orientira za program in taktiko, za katero se bi zedenila večina članov. Predvsem za taktiko, ki bi vodila člane v delo v tej deželi, ne pa v nadaljevanje prerekjanju o vseh problemih vseh dežel po svetu. Če tega kmalu ne stori, bo razvoj vodil socialistično vzgojeno in razredno zavedne delavce sploh v nov socialistični pokret, kajti ameriško delavstvo ne bo moglo biti brez njega.

Razočaranja v delavskih bojih

V poslednjih mesecih so bile mnoge stavke izgubljene, deloma, ker delavci nanje niso bili dovolj pripravljeni, ali ker je bilo premalo organiziranih, ali vsled zavezništva oblasti s korporacijami, kateri so pomagale sodno in oboroženo silo, pa tudi vsled slabe strategije voditeljev stavke in raznih drugih vzkrov. Marsikatera kompanija pusti svoje delavce stavkatipet, šest tednov in dalj, da jih izstrada. Njenim agentom je v takem položaju lahko zasejati med delavci malodružnost, nezupanje v umju med mnogimi celo mržnjo do stavke in vseh, ki jo vodijo. Do tu je kompanija izvojevala že velik del svoje bitke. Nato dobi skebe, bodisi od zunaj, ali pa med svojimi "lojalnimi" delavci, ki so stavkali le pod "pritiskom". Unija je na preizkušnji. Pikiteti se trudijo preprečiti dohod stavkokazov, apelirajo na njane, nato žmerjajo, ker apeli nič ne pomagajo. Skebe varuje oborožena sila. Stavkarje nihče. Stavkokazov je čezdalje več. Pikitne vrste se redčijo. Stavka je izgubljena, čeprav kar se unije tiče, uradno še traja.

Po vsakem takem porazu človek med bivšimi stavkarji veliko pikri opazki. Razočarani so, a ne povsem brez vzkroka. Mnogi ga imajo. Kompanija jih je sicer najela nazaj, toda na slabša dela in plačuje jim manj. Nekatere, ki so v njenih knjigah zaznamovani za maščevanje, so premeščeni po vrnitvi na tako težka mesta, da na njih ne morejo vztrajati. Na svojih prejšnjih dobrih pozicijah pa vidijo "lojalne" delavce.

Tudi doma je vsled takih posledic marsikje nezadovoljnost. Žena kara moža, zakaj je bil tako nespameten, in tudi otroci ne prizanasajo z očitki.

Po vsaki izgubljeni stavki vzame dolgo, predno je delavce sprek mogoče organizirati in jih navdušiti za stavko, če je potrebno. Tako je v tej deželi bilo in bo, dokler si delavstvo ne zgradi jačo moralno silo — takozvano javno mnenje sebi v prid. A tudi potem bo boj težak, kajti kapitalizmu je smoter profit, ne pa blagostanje delavcev. Ampak brez bojev ni zmage. In tudi vsaka bitka ni zmaga. Biti poražen po težki borbi je zelo nepriletjen občutek. Toda če bi kapitalisti v naprej vedeli, da bo vsaka stavka zmagovita, se bi podali brez boja. A ker računajo tudi oni na zmago, kajti delavci, se borbi proti njim ne moremo in tudi nočemoogniti.

Mi priznavamo male napake, zato da bi zadržali velike. — Rochefoucauld.

Moč propagande!

Hitler je v svojem govoru nedavno dejal, da naj nemški delavci hite dejeti v korist očetnje bolj kakor doslej, toda boljševanja življenskih razmer naj nikar ne pričakujejo. Mnoga mu je baje viharno ploskala. Čimbalji si mora zadrgavati pasove, bolj je navdušena za svojega der Führerja.

Buck: "Ali mi lahko definira bogatega človeka."

Prostak: "Seveda. On je človek, ki je pripravljen dati svoje življence za svojo domovino." — American Guardian.

Ne zaupajte onim, ki smatrajo vse za dobro; ali ki vidijo v saki stvari zlo. Še manj pa zaupajte onim, ki so za vse brezbržni. — Lavater.

Proletarec, September 15, 1937

FORDU SE BLÍZA UNIJEKA NEVIHTA

Henry Ford je sovražnik unije — in sicer jako močen sovražnik. Vzle temu se je organizacija avtih delavcev odločila, da se sproprime z njim. On ima splošni sistem in organizirano močvo za skebanje v izčaju, da izbruhne stavka. Na prosl konvenciji unije avtih delavcev je bilo sklenjeno, da se mora tudi Forda primorati priznati, da je unija fakt, katemu se ne more ogniti. — Konvencija je dalje sklenila zbrati

sklad kakih \$400,000, ki bo uporabljen v borbi za priznanje unije v Fordovih tovarnah. Na sliki so demonstranti unije avtih delavcev pred Fordovimi delavnimi. Skoro vse imajo masko. Njihov organizator je pojasnil, da radičega, ker nočijo, da bi jih splošni znali. Unija želi, da se delave protektirajo pred odstavitvami. Masko so en način v tej preliminarni kampanji, ki Forda opozarja, da se gre zdaj zares.

Socializem in mladina

Vprašanje socialistične vzhodnosti in sinovi ločijo. V današnjem času smo priče takim vedno poostenjšim razdorom v meščanskih družinah, kjer sinovi učnajajo čez ozke močne starh sinov svojih očetov. Ta nepriznati socialistični predavanji in tečajev, ako ne sme izdajati knjig, ki so najprimernejše za vzgojo mladine v socialističnem duhu in moralu, ako nima svojih telovadnih organizacij, otroških igrišč, skratak, ki nima ali ne sme uporabljati vseh duhovno in telereno vzgojnih sredstev, s katerimi razpolagajo nasprotniki.

Socialistična vzgoja mladine je že sama na sebi težaven problem, ker se odrasla generacija ne more vedno vživeti v miselnost novega rodu. Vsak nov rod, ki odrasča, ima na sebi počet socialnih, političnih in kulturnih razmer, v katerih je bil rojen in iz katerih je zrasel, in zato zahteva vsaka nova mladinska generacija primernejšega razumevanja napram njej. Današnja mladina je prav tako plod svojih razmer, kakor je bila generacija, ki je zrasla pred njo.

Če ni pravega razumevanja za vse njenje čuvstvovanje, ki je precej drugačno kakor pri generaciji, ki se je rodila pred svetovno vojno, odbijemo to mladino. Saj vemo, da pride v življenju do najbolj žalostnih nesporazumov in konfliktov, ki se jih ne da več popraviti, prav zato, ker se srečavajo ljudje, ki drug drugače ne razumejo ali ne morejo razumeti, ker so na svetu ljudje, ki se ne marajo ali nočijo vživeti v to, da so poleg njih ljudje s popolnom drugačno naravo, ljudje, ki hočejo, da se upošteva njihova individualnost, da se z njimi pravilno in obzirno postopa. Večina teh tragičnih sporov se odigrava med "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in

sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgenjeva. Najbo v družinskem življenju, v razmerju med starši in otroki ter toliko nežnosti, lepotne in poštovavnosti, vse to je izgubljeno, ako "oceti in sinovi" ne razumejo drug drugega. Tako konflikti v individualnem, družinskem življenju se navadno končajo s tem, da se "oceti in sinovi" — da rabimo besede velikega Turgen

• KRITIKUJOČA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE •

KOMENTARJI

V Barbertonu imajo župnika, ki se piše Medina. V zadnji volilni kampanji so ga oglašali za "socialista". Govoril je pak, kaj bi trobili fašističnim propaljcam o resnicah.

"Am. Slovenec" pravi, da so tudi njegovi ljudje delaveci, od nas pa se razlikujejo le v tem, da so posteni, ker verujejo v Božja in cerkev podpirajo. Mi pa smo vse to zavrgli in se izgubili. Članek o tem v imenovanem listu morda slepi njegove čitatelje, ker niso napredni in ne razumni. Pametni delavec pa ve, da kapitalisti podpirajo vse cerkve, ne zato, da bi delaveci "verovali v Boga", ampak radi tega, da jih obdrže v zabitosti. Temu namenu služi tudi vsi slovenski klerikalizem v tej deželi.

Anton Šubelj je po dolgem času spet postal predmet v "zanimivih vesteh iz življenja ameriških Slovencev". Postal je član operne družbe, ki je šla peti Verdijevi in druge opere v Caracas. Slovenec je to mesto malo znano. Ampak v Venezueli ga vsi poznajo, kakor Sloveni Ljubljano in Hrvati Zagreb.

"Američka Domovina" je mnenja, da Louis Zorko ne bo dal tisočaka "Proletarcu", češ, da ne bo izvoljen za koncilmana. To ne bo toliko slabo za Zorkota in "Proletarca", ampak pa bo škodilo 23. wardi, ki potrebuje vestnega, postenega zastopnika v mestnem svetu.

Neki rojak, vdovec z odršenimi sinovi, oglaša v slovenskem časopisu, da bi rad ženo. Naj bo takia in taka ter brez otrok. Pravi, da je lahko do 50 let star, samo da je poštana itd. On ima stalno delo in nekaj denarja. Ampak njevova zahteva, da vzame le tako, ki je brez otrok, je sebična. Vseeno, želim mu obilo sreče.

—Pc.

Ljudje, ki branijo svobodo in demokracijo v Španiji, so propalice, pravi "Am. Slovenec". Ugotavlja, da trdi to zato, ker so to izjavilo podali španski škofje. Njim je treba verjeti, čeprav lažjo, in mi vemo, da lažjo. "Propalice" v Španiji so pomorile 300,000 katoliških mož in žena in 6,000 duhovnikov. Čudno, kako lahko je "katoličanom" pri "A. S." postavljati resnico na glavo. Kdo pobija španske katoliške može in žene, lahko čitajo dan

Nepovoljen uspeh

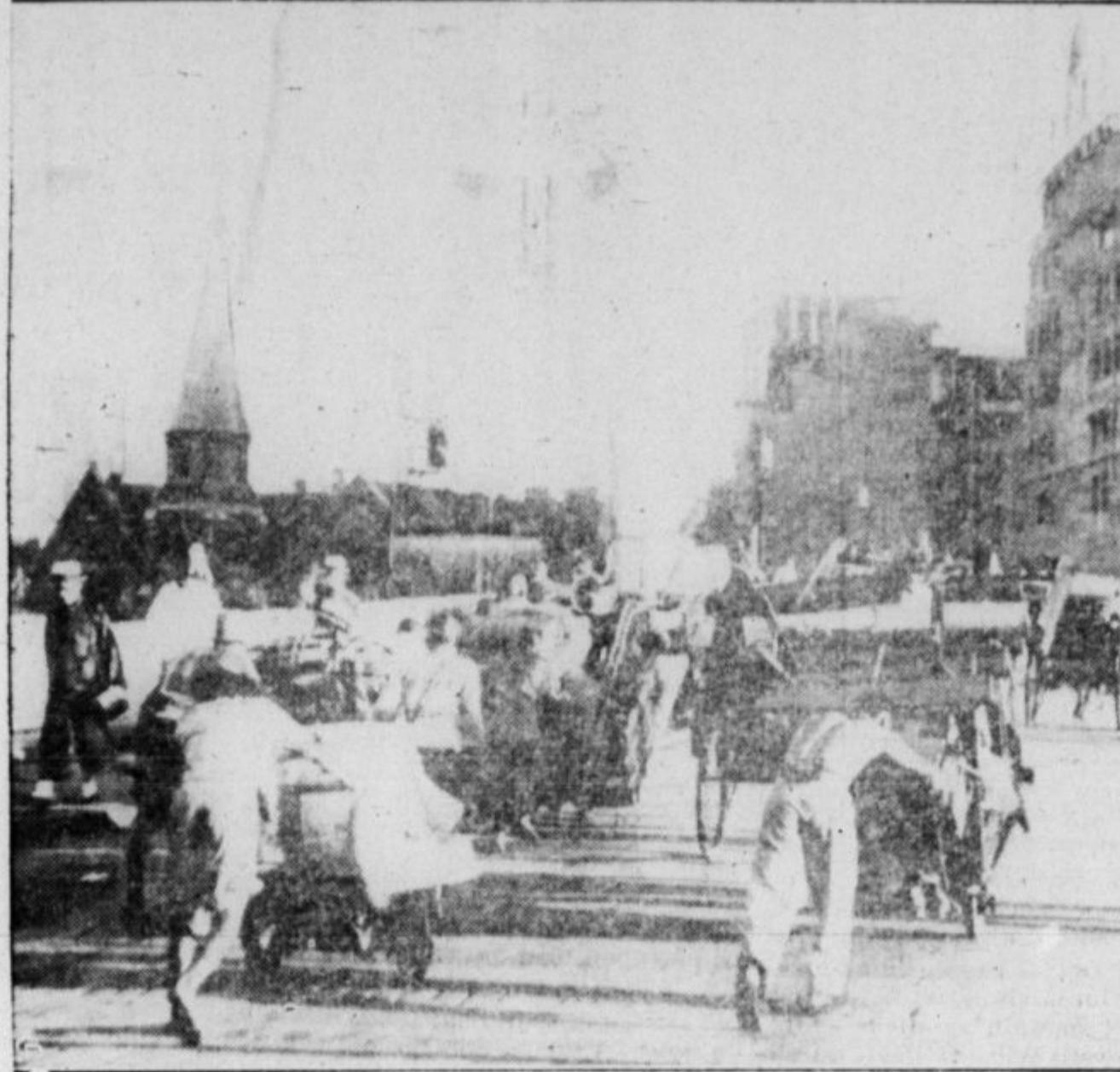
Milwaukee, Wis. — Tu se je v soboto 14. avgusta vršil piknik v korist "Proletarca". Sosipiščeniki so bili na njemu boljše zastopani, kakor pa člani kluba št. 37 JSZ. Zelo dobro pa so se odvalili westališki so-druži. Prebjitek je znašal \$10. 70e. Frank Zajec, posestnik S. S. Turn dvoran, je dal \$2, in L. Alpner \$1, skupaj \$13.70. Zabava je bila prijetna, le žal, ker se nismo potrudili, da bi bila ta prireditev veliko večja.

Poročalec

Število izseljencev

Statistička liga narodov pravi, da je bilo na svetu leta 1930 "samo še" 28 milijonov emigrantov, leta 1919 pa jih je bilo 33 milijonov.

BEG PRED JAPONSKIMI BARBARI

Iz Sanghaja in mnogih drugih kitajskih mest je pobegnilo milijone Kitajcev, da se otmo topniskemu ohnu in bombam iz aeroplakov. Gornja slika prikazuje skromno imovino na vozičku in se presehi v taborišča na desno.

Kvaren spor med premogarji

Južni Illinois. — Prijatelji mi je ponudil glasilo unije P. M. A., da ga naj predčim vidi, kakšne vrste ljudi imamo na vodstvu P. M. A. V listu je veliko samohvale, največ od strani Ozaniča, predsednika P. M. A., kar ne more narediti ničititeljev nikatkoršnega vtiša ali zanimanja za list. Njegovo razlaganje o delavskem prazniku v Zed, državah, ni prav nič novega ali kaj zanimivega.

V njegovi samohvali se tudi spodrta nad CIO in pravi, da

voj casa za pogajanja, in ce tev v Masontown, Pa. Ker drži je PMA tako kot se jo slika, cesta iz Maynardja v Pennonj se sama postavi na noge, blizu mojega stanovanja, sta ne pa čakati na UMWA. Sačišči-ti mi gledala, kaj bo nadredila PMA. Zakaj potem ta-kot opravljevanje?

Opazovalec

RAZNOTEROSTI

Bridgeport, O. — Da prvih dñi septembra smo imeli tod veliko vročino in zemlja je potrebovala dežja. Ampak nara-vna ne more vsem ustreči. Doti-bili smo dež, toda društvo št.

275 SNPJ je moralo spremeni-ti svoj načrt za piknik da

5. sept., na katerev bi praznovo-valo jubilej svoje 20-letnice.

Deževalo je v soboto in v nedeljo do 3. Za govornika je bil povabljen F. A. Vider in vedel, da bo gotovo tam, neglede kaj pada z neba. Torej sem se odločil da grem na May-nard. Isti dan smo imeli v Bridgeportu sejno društva št.

13 SNPJ, s katere smo hitro o-pravili. Odbrzel sem domov,

da se pripravim na pot. Tu sem dobil našega agilnega delavca

za napredno stvar John Troho in Strabane in prijatelja. Na-

mjenjena sta bila na Maynard. Odpotovali smo skupaj. V

Maynardu smo videli okrog Poljske, dvorane polno avtov,

namene in cilje SNPJ. Upam, da njegove dobre besede niso bile zamani.

Poset je bil dober, toda če ne bi bilo slabo vreme prepričilo piknika, bi imeli na njemu tako udeležbo, da je društve-ni ne bi mogli zmagovali. Se

v dvorani jim je marsikaj posloš. Videli smo goste iz Neffs-

ville, Piney Fork, Ramsey, Nefts,

Blaine, Windsor Heights, W.

Va, in iz več drugih. Iz Bridge-

porta je prišlo kakih 30 oseb,

večinoma mladina. Izmed sta-rejših sem bil sam. Drugi so

prejkonje smatrali, da vsele ta-

kega vremena priredite sploh

bile zmanj.

In sčet, ko se deluje na to, da bi se boj in sovrašto med premogarji v Illinoisu ublaži-lo, pa Ozanič in glasilo PMA bruhata ogenj in žveplo proti takim poskusom. Ako bi on bil za dobrobit premogarjev, bi deloval za ublažitev nasprotna-stva in za združenje, o kate-

rem se je razpravljalo na skupi, konferenci UMWA in PM

dne 12. septembra t. l. v Gillespie, Ill.

Ozanič izraža tudi upanje, da predno bo prihodnj delavski praznik, to menda misli v letu 1938, da bodo vsi premogarji v Združenih državah pod praporom PM. Tu je Ozanič v veliki zmoti. Lahko se pa prijeti, da bo do tistega casa sa-ma PMA prenehala.

Dne 10. septembra se je yr-

silno splošno glasovanje za po-

godbo med PMA in lastniki

premogarov. C. E. Pearcey

omenja, da ni bilo mogoče do-

biti boljše pogodb, ker je imel

plačilni odbor vezane roke za-

radi pogodb, katero je podpi-

sala UMWA. Pearcey naj se ne

opravičuje s tem. Imeli so do-

LOUIS ZORKO NA AGITACIJI ZA "PROLETARCA" V OHIU

(Nadaljevanje s 1. strani.)

zlonamerni stavki clovaka se ne schao prepričuje, kako potrebno je nam lastno delavsko časopis, piše Zorko. Tudi John L. Lewis in drugi voditelji unije CIO so v zadnji sovražni kampanji proti nihovemu gibljanju uvredili, da postenega poročanja v kapitalističnem časopisu ne morejo prisakovati. Lewis je obsođil te liste v svojem govoru v Radu in izjavil, da bo delavstvo samostojno nastopilo tudi politično in pomedil z ljudmi, kot je ohijski govor na Dickey, češki župan Kelly in z drugimi službeniki izkoriscev.

Pravilnik je dolgo, predvso- prilike osvojati točke in zahtevne iz našega programa tudi unije in progresivci v politiki, ampak tudi unije in progresivci v politiki, ampak tudi Rim ni bil zgrajen v enem dnevu.

Dalje piše s. Zorko v svojih poročilih med drugim:

"Proletarec je list, ki slovenske delavce izobražuje in jih bodri v razredni zavesti. Naša dolžnost je, da mu pri tem dejati nudimo obe roki in skupno korakamo v boljšo bodočnost slovenske družbe."

Združeni kampanjski odbor za delavsko akcijo

"Narodni Adresar"

New York, N. Y. — Ivan Mladinec oznanja, da se nje-govo delo "Narodni Adresar" nahaja sedaj v tisku in da bo gotovo za razpečevanje dne 20. novembra t. l.

Narodni Adresar bo obsežna knjiga približno 1.000 strani, v kateri bo navedenih kakih 1.000 naših kolonj širom Zed- držav in Kanade, abecedno razpodeljenih po državah oziroma provincijah. Pod imenom vseh naših tamošnjih društev in ustavnih z imeni njihovih glavnejših odbornikov in naših organizacij.

"Uvod" knjige vsebuje kratko zgodbino našega priselje-nštva in njegovih delovanj ter uspehov v Novem Svetu skupaj s tabelo stanja naših centralnih podpornih organizacij dne 30. junija 1937. V Adresarju so navedene tudi vse naše centralne organizacije vseh vrst s popolnim imenikom odbornikov, kakor tudi vši časopisi, cerkve, šole, narodni domovi itd. Imena vseh oseb, zabeleženih v knjigi, so navedena tu-i da abecedno v "kazalu" z na-vedbo strani, na kateri je ime natiscano, tako da bo čitalj mogel zlahka najti naslov svojih prijateljev in znancev, ako so zapisani v Adresarju.

Joseph Snoy.

Poročilo kampanjskega odbora

Cleveland, O. — Kakor smo potovali, je kampanja za Louis Zorkota, ki kandidira v mestno zbornico, sedaj v teku. Dne 27. avgusta se je vrnila konferenca v prostorij klubu št. 27 JSZ, na kateri je bilo za-stopanih okoli 12 različnih or- ganizacij, ki so ga-ndorsirale in bodo tudi delovale za nje-zovno izvolitev v 23. wardi. Na teji konferenci je bil izvoljen odbor, kateri bo skrbel za dobro-kampanjo.

To prvo delo te vrste v Ameriki je sad neumornega dela in prizadevanja skozi dobo pol-drugega leta.

Cena knjige zdaj je \$3.50. Ta bo v veljavi do 20. nov. t. l. Po tem dnevu bo cena knjige \$5.00. Vezana bo v platno. Na-ročila pošljite na "Narodni Adresar", 156 Fifth Avenue, New York City.

Pod kapitalizmom žive lju-dje v pomanjkanju tudi ako je vsega v izobilju.

FENCL'S RESTAVRACIJA IN KAVĀRNA

2609 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

Tel. Crawford 1384

Pristna in okusna domača jedila. Cene smerne. Postrežba točna.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

V sledenjem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organizacij v socialističnih kulturnih društvih:

OKTOBER

STRABANE, PA. — Prireditev klubu št. 118 JSZ v soboto 16. oktobra v korist "Proletarca".

CHICAGO, ILL. — Dramski pri-reditev klubu št. 1 JSZ v nedeljo 24. oktobra v dvorani SNPJ.

BRIDGEPORT, O. — Veselica v korist "Proletarca" v soboto 30. oktobra v društveni dvorani.

NOVEMBER

WAUKESHA, ILL. — Konferenčni klub JSZ in društvene Prosvetne matice v nedeljo 7. novembra v Slov. narodnem domu.

WAUKESHA, ILL. — Program v prireditev Konference v klubu št. 45 JSZ v nedeljo 7. nov. v SND.

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 28. novembra spevogra soc. pevskega zboru "Sava" v dvorani CSPS.

DECEMBER

CHICAGO, ILL. — Dne 31. decembra Silvestrova zabava klubu št. 1 JSZ v dvorani SNPJ.

FEVRIER

CHICAGO, ILL. — Konferenčna državna dramska predstava.

STRABANE, PA. — Konferenčni klub JSZ in društvene Prosvetne matice zadnjega nedeljo v marcu.

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 20. aprila koncert "Save".

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 1. maja pravomajske slavje.

(Tajnike klubov in kulturne odseke klubov ter tajnike konferenčne prizadevanje, da nam sprovoče vse svoje pridrete za ustvaritev v to kolonijo da nam pošljemo popravke, ako so podatki o priredbah napacno zabeleženi.)

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00.

pol leta \$3.00

Ustanavlja nova društvo. Deset članov(ie) je treba za novo društvo. Naslov za list je za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave.

IVAN CANKAR V RAZPRAVAH

KAJ JE IN KAJ NI BIL

(To je tretje nadaljevanje
in konec intervjuja, ki ga je
imel leta 1916 z Ivanom Can-
karjem Albert Sirck.)

Z velikim užitkom sem pisal
tudi "Pohujšanje v dolini Sent-
florjanske". In nikdar niso stale
osebe tako živo pred menoj
kakor v tej farsi. Tako jaz
sem jih videl, da sem zlahko
skleiral vse na rob rokopisa.

"So bile pa to osebe, ki so
tudi v resnici živele?"

"Svedočna. Hiaculta je bila
Mici."

"In kdo je bil razbojnički Pe-
ter?" sem vprašal radovedno.

"No, to sem bil jaz sam!"

Zasmejali smo se in Cankar
je nadaljeval:

"To delo sem 'bral ožji družbi svojih prijateljev in žan-
cev. A ker sem imel poslušalec
neposredno pred seboj, se mi
je zdelo v delu marsikaj pre-
dolgo, prebledo, preokorno —
in spremjal sem kar sproti.
Čutil sem potrebo po drugač-
nem izrazu in podal sem vse
bolj jedrino, bolj plastično. In
le škoda, da ni bilo nobenega
stenografa poigret; imeli bi da-
nes "Pohujšanje", ki bi bilo
vse bolj plastično, bolj odr-
sko..."

Natočil je novo pivo in takoj
nadaljeval:

"Sicer pa je imelo tudi tako
"Pohujšanje" v Ljubljani velik
uspeh. Mnogo prahu je vzdigno-
nilo, mnogo ječe; mnogo pre-
rekjanje je bilo, mnogo živiga-
anja, mnogo ploskanja. Sam
sem vodil igro. Igralcii so bili
dobri, posebno Hiacinta: bolj
je bila pohujšljiva, kot sem si
jo predstavljal sam. In Schwen-
ter takrat ni hraničil z depar-
jem. Bilo mu je na tem, da
igra uspe. Skrbel je za dobro
reklamo in najel je celo plo-
škače, ki jih dozdaj nismo po-
znali. — Igra je uspela. Že v
prvem deljanju, ko je vezal žup-
an z nitjo svoje zveste rodo-
ljube iz doline Sentflorjanske,
da jih obvaruje pohujšanja, je
izbruhnil pri odprttem odu-
močan aplavz."

In Cankar je veselj užival
ob spominu na tiste dni.

"Lepa Vida" je moja naj-
daljsa pesem," je dejal po
kratkem molku. "Škoda je le,
da je drugo deljanje slablo; če
bi ga zdaj napisal, bi bilo dru-
gačno!"

Prešli smo na kritiko.

"Hote ali nehoti me kritiki
ne razumejo. Slepce trči vate,
hudobnež te udari. In kako nai-
bi bilo drugače, če greš po za-
četni poti dalje, in se ne ognes
ne v desno ne v levo. — Pogje-
te na pr. pri "Hiši Marije Po-
močnice"; kako zlobno so se
zadržali kritiki vame, kako so tu
iskali pohujšanja. Dobro, če že
tako hocete pohujšanja, ga pa
imejte! V českem prevodu sem
dal črtati nekatera mesta, pri
nas pa ostanejo!"

A ne samo tu, povsod so mi
delali kritiki krivico. Tako tu-
di pri moji zadnji knjigi, pri
"Milanu in Mileni". Stvar res
ni moja najboljša, a tudi slaba
ni. — In ko so me kritiki znova
obsuli s starimi frazami, da
sem nihilist, da propadam in se
ponavljam, ponavljam in po-
navljam — tedaj sem dobil od
svojega dekleta z Bledu šopek
prihodnjih vijoličnih kratek poroči-
lom: Prebrala sem knjigo. —
In bil sem tega stokrat bolj ve-
sel kot najbolj laskave očene v
"Zvonu".

Cankar se je smehljal ves-
rečen, blaženi smehljaj mu je
obsolnčil ves obraz, bil je to iz-
raz otroka, brez greha, brez
nadlog: nad njim je Bog, nad
njim je solnce in jasne so poti
... A kmalu je legel na solnce
oblak; temne sence so sinitre
Cankarju čez obraz; trpka bo-
lest se mu je zajedla v gube.
In obraz, ki je bil zdaj zdrav,
zdaj je mlad, je postal namah
obraz v tisočih razočaranjih iz-
mučenega starca. Biti je hotel
apostol lepote, klical je v svet:
Nate svoj blagoslov, nate lepo-
te! A njegov klic je jeknil od
gole stene nazaj in je ugasnil v
samoti. In zavedel se je, da je
apostol brez ljudstva, klic vpi-
jajočega v puščavi.

namigavali, naj samo rečem,
da nišem mislil tako hudo in
prost bom. A jaz nišem maral
tega. V daljšem govoru sem
dokazoval, da sem imel pri
predavanju popolnoma prav, sv-
jih izvajanjem nisem tajil, pač pa
sem jih celo podčrtaval. In bil
sem obsojen."

"Kako pa je bilo v zaporu"
"Dobro," se je smejal Cankar.

"Bral sem lahko notri in pi-
sal, svoje knjige sem imel s se-
boj in tudi hrano sem dobival
od zunaj. V enem oziru pa je
le bilo hudo: kadeti nisem
smel! — Ko sem bil izpuščen
na svobodo, je pisal 'Slovenški
Narod': Iz zaporov je nis-
čeval Ivan Cankar; prinesel
nam je par podlistkov, ki jih
objavimo v prihodnjih števil-
kah. — In "Zaria": Včeraj je
prišel iz zaporov Ivan Cankar;
na obrazu se mu pozna da se
ni prav nič poboljšal."

Sineh, Cankar je postal imen-
nitne volje. Govoril je naglo,
razposajeno. Komaj si se na-
smejal enemu dovtipu, že ti je
postregel z drugim. Mescal je
razne stvari; skoraj brez vzeze
je skakal s predmeta na pred-
met. Zdaj ti je pripovedoval o
nekem čudnem študentu, ki ku-
pije rokopise njegovih že ti-
skanih podlistkov v "Sloven-
škem Narodu", zdaj ti je opis-
al močnega Novčana, kako
se mede z malim, poznim briv-
cem, zdaj ti je govoril o ponos-
nih Gorenčcih, zdaj ti je zopet
nasul smešnih zgodb iz svojih
in Levstikovih doživljajev. In to
vse, kakor je bilo maleknostno
marsikaj, je podajal s tako do-
vredno virtuočnostjo, da si mu
moral slediti, da si moral živ-
ati z njim. Par besed je izrekel,
par živih barv je namefal in že
je stal pred tabo tip v čudni
pozi in moral si se smejeti.

Tako smo prišli iz parka.
Oblio nas je solnce. Cesta je
žarela. Star kmet — dve, tri
kmetice v pisani opravi — nič
— in potem zopet voz — prah —
vojaki. Vse je šlo mimo.
Tamt dolje je gorela gospodinj-
stvena v belem plamenu oblek. —
Cankar je prešel s humorja
na satiro. Postal je zbadljiv. Zbadal
je na levo in desno, kri-
tiziral je našo politiko, udar-
jal po naših prvakinj.

Dvakrat v življenu je človek
gotovo pri denarju: na dgo-
mature in na dan poroke. Sa-
mo pri T-u se mi zdi, da to ne
velja. Z žalostnim obrazom se
je prikazal takrat pred mojimi
vratimi: Cankar, jutri se oženim —
posodi mi 30 kron. — Kako
bi mu jih ne dal, tudi če bi to
bile moje zadnje!"

Tedaj sem se spomnil T-ovih
slik na razstavi, med temi tudi
matere z otrokom in sem me-
nil:

"če je tista T-ova žena, je
jepa." *

"Se veliko lepša in veliko bolj-
sa je v resnici," je dejal Can-
kar. "Razstavo pa si le dobro
oglej: če sta jo enkrat že
videla, nič ne de. Pa Jakopiča
zemita s seboj. Njegove in
T-ove stvari so res nekaj po-
sebnega! — Morda dobita na
razstavi tudi Kraigherja, če
ima le kaj časa, je tam. Tudi
potukl je dosti on. Sploh, če
je tali oni slikar v stiski, te-
daj se napoti s sliko k njemu
in mu potozi: Tako je in tako,
če vse — denarja nimam. In
Kraigher mu odvzame sliko in
idsteje denar. Res, Kraigher
ima sam za eno razstavo slik
doma..."

Srečavali smo vojake, tu sta-
re avstrijske rezerviste, tam
toplo raztrganih ruskih ujetnikov,
vsi so hodili nekam brez-
brizno kakor čreda živine. In
Cankar se je spomnil:

"Tudi jaz sem bil vojak. Ko
sem prišel k naboru so me
vprašali po stanu. — Pisatelj
— sem odgovoril.

"Kaj pravi, kaj je? — je
vprašal stotnik nemško. In tol-
mač je silil zopet vame:

"Povejte po pravici, kaj
ste!"

"Pisatelj!" —

Stotnik je postal nestren:

"Na, was ist er eigentlich? — in tolmač mu reče:

"Ein Gedichtschreiber!"

Jaz nato v smeh, stotnik pa
jezno: Tauglich!

Cakajte! Upajte! —

In zgodilo se je po njegovih
besedah. Ko smo že obupavali,
je prišla svoboda. Apostol rev-
nih je legal mirno v grob. A še
iz groba čujem preroški glas:

Kje ste še, bratje, revni, zapu-
ščeni, brez pomoči! Tudi vam
vstane zarja! Nič malodušja,

nič strahu:

Cakajte! Upajte! —

Par dopisov je prišlo za pro-
šlo številko prepozno, ker po-
šta na Delavski praznik pisem
ni dostavljala.

K. T. Cicero. — Bo priob-
eno prihodnjem.

L. D. Seattle, Wash. — Po-
rabimo v kratkem.

P. Cleveland, Ohio. — Vaš
oceno prve številke "Cankar-
jevega Glasnika" objavimo

in prihodnji teden.

namigavali, naj samo rečem,
da nišem mislil tako hudo in
prost bom. A jaz nišem maral
tega. V daljšem govoru sem
dokazoval, da sem imel pri
predavanju popolnoma prav, sv-
jih izvajanjem nisem tajil, pač pa
sem jih celo podčrtaval. In bil
sem obsojen."

"Kako pa je bilo v zaporu"
"Dobro," se je smejal Cankar.

"Bral sem lahko notri in pi-
sal, svoje knjige sem imel s se-
boj in tudi hrano sem dobival
od zunaj. V enem oziru pa je
le bilo hudo: kadeti nisem
smel! — Ko sem bil izpuščen
na svobodo, je pisal 'Slovenški
Narod': Iz zaporov je nis-
čeval Ivan Cankar; prinesel
nam je par podlistkov, ki jih
objavimo v prihodnjih števil-
kah. — In "Zaria": Včeraj je
prišel iz zaporov Ivan Cankar;
na obrazu se mu pozna da se
ni prav nič poboljšal."

Sineh, Cankar je postal imen-
nitne volje. Govoril je naglo,
razposajeno. Komaj si se na-
smejal enemu dovtipu, že ti je
postregel z drugim. Mescal je
razne stvari; skoraj brez vzeze
je skakal s predmeta na pred-
met. Zdaj ti je pripovedoval o
nekem čudnem študentu, ki ku-
pije rokopise njegovih že ti-
skanih podlistkov v "Sloven-
škem Narodu", zdaj ti je opis-
al močnega Novčana, kako
se mede z malim, poznim briv-
cem, zdaj ti je govoril o ponos-
nih Gorenčcih, zdaj ti je zopet
nasul smešnih zgodb iz svojih
in Levstikovih doživljajev. In to
vse, kakor je bilo maleknostno
marsikaj, je podajal s tako do-
vredno virtuočnostjo, da si mu
moral slediti, da si moral živ-
ati z njim. Par besed je izrekel,
par živih barv je namefal in že
je stal pred tabo tip v čudni
pozi in moral si se smejeti.

Tako smo prišli iz parka.
Oblio nas je solnce. Cesta je
žarela. Star kmet — dve, tri
kmetice v pisani opravi — nič
— in potem zopet voz — prah —
vojaki. Vse je šlo mimo.
Tamt dolje je gorela gospodinj-
stvena v belem plamenu oblek. —
Cankar je prešel s humorja
na satiro. Postal je zbadljiv. Zbadal
je na levo in desno, kri-
tiziral je našo politiko, udar-
jal po naših prvakinj.

Dvakrat v življenu je človek
gotovo pri denarju: na dgo-
mature in na dan poroke. Sa-
mo pri T-u se mi zdi, da to ne
velja. Z žalostnim obrazom se
je prikazal takrat pred mojimi
vratimi: Cankar, jutri se oženim —
posodi mi 30 kron. — Kako
bi mu jih ne dal, tudi če bi to
bile moje zadnje!"

Tedaj sem se spomnil T-ovih
slik na razstavi, med temi tudi
matere z otrokom in sem me-
nil:

"če je tista T-ova žena, je
jepa." *

"Se veliko lepša in veliko bolj-
sa je v resnici," je dejal Can-
kar. "Razstavo pa si le dobro
oglej: če sta jo enkrat že
videla, nič ne de. Pa Jakopiča
zemita s seboj. Njegove in
T-ove stvari so res nekaj po-
sebnega! — Morda dobita na
razstavi tudi Kraigherja, če
ima le kaj časa, je tam. Tudi
potukl je dosti on. Sploh, če
je tali oni slikar v stiski, te-
daj se napoti s sliko k njemu
in mu potozi: Tako je in tako,
če vse — denarja nimam. In
Kraigher mu odvzame sliko in
idsteje denar. Res, Kraigher
ima sam za eno razstavo slik
doma..."

Srečavali smo vojake, tu sta-
re avstrijske rezerviste, tam
toplo raztrganih ruskih ujetnikov,
vsi so hodili nekam brez-
brizno kakor čreda živine. In
Cankar se je spomnil:

"Tudi jaz sem bil vojak. Ko
sem prišel k naboru so me
vprašali po stanu. — Pisatelj
— sem odgovoril.

"Kaj pravi, kaj je? — je
vprašal stotnik nemško. In tol-
mač je silil zopet vame:

"Povejte po pravici, kaj
ste!"

"Pisatelj!" —

Stotnik je postal nestren:

"Na, was ist er eigentlich? — in tolmač mu reče:

"Ein Gedichtschreiber!"

Jaz nato v smeh, stotnik pa
jezno: Tauglich!

Cakajte! Upajte! —

In zgodilo se je po njegovih
besedah. Ko smo že obupavali,
je prišla svoboda. Apostol rev-
nih je legal mirno v grob. A še
iz groba čujem preroški glas:

Kje ste še, bratje, revni, zapu-
ščeni, brez pomoči! Tudi vam
vstane zarja! Nič malodušja,

nič strahu:

Cakajte! Upajte! —

In zgodilo se je po njegovih
besedah. Ko smo že obupavali,
je prišla svoboda. Apostol rev-
nih je legal mirno v grob. A še
iz groba čujem preroški glas:

Kje ste še, bratje, revni, zapu-
ščeni, brez pomoči! Tudi vam
vstane zarja! Nič malodušja,

nič strahu:

IS THE DEMOCRATIC PARTY ON ITS LAST LEGS?

The Democratic party has got itself into a bad mess.

It never would have come back to power in 1932 if the Republicans had not made such a blundering failure of their three administrations which intervened between the debacle of the Woodrow Wilson administration and the Roosevelt administration.

Neither would it have come back into power if the working class of the United States had been on its toes in the last 30 or 40 years and had built up a greater labor party capable of taking the reins of government away from the Republicans in 1932 or earlier.

In fact, the Democratic party was almost dead. It was all ready to peter out if it had been given half a chance to do so, but, between the futility of the Republicans and the backwardness of the workers, it got an opportunity to unite its warring factions and rise to power for a little while.

Now the warring factions are warring again, and the party seems to be headed toward the boneyard which it should have reached long ago.

We say it should have reached the boneyard long ago, because political party, by all rules of reason, should represent a cohesive group of people, not a heterogeneous conglomeration.

The Republican party represents a cohesive group—the economic royalists as Franklin calls them. It represents the industrial and financial magnates who are the real rulers of this country, and who are continuing to rule, under Franklin's administration, despite the cracks he makes at them. The Republicans get the rest of their support by the usual old-party process of fooling as many folks as possible. So, the Republican party may continue, under that name or some other.

The Democratic party is also a capitalist party, in the sense that all of its elements, including the Roosevelt element, avowedly believe in the continuation of the private profit system of capitalism. But it has more of the middle class and of the working class in it, and it has the solid South and quite a few farmers throughout the country.

These elements are not cohesive. The capitalistic element pulls one way, the Bourbons, although also capitalistic, pull another way, the middle class is at odds with the capitalistic element, and it is to the interest of the workers and the farmers to abolish the profit system which the party is pledged to preserve.

In these circumstances, the way is wide open for a big row in the Democratic party—a row which might cause its long and disreputable career to come to an end.

The way is also wide open for the formation of the great party of the farmers and the industrial workers, together with all the middle class that understands where their intimate interests lie. This would be a group with much less clash of interests. With a proper mutual understanding as to the goals to be reached, it could be a homogenous body, and it could go onward and upward to victory.

—Milwaukee Leader.

WHY ALL THE CRIME?

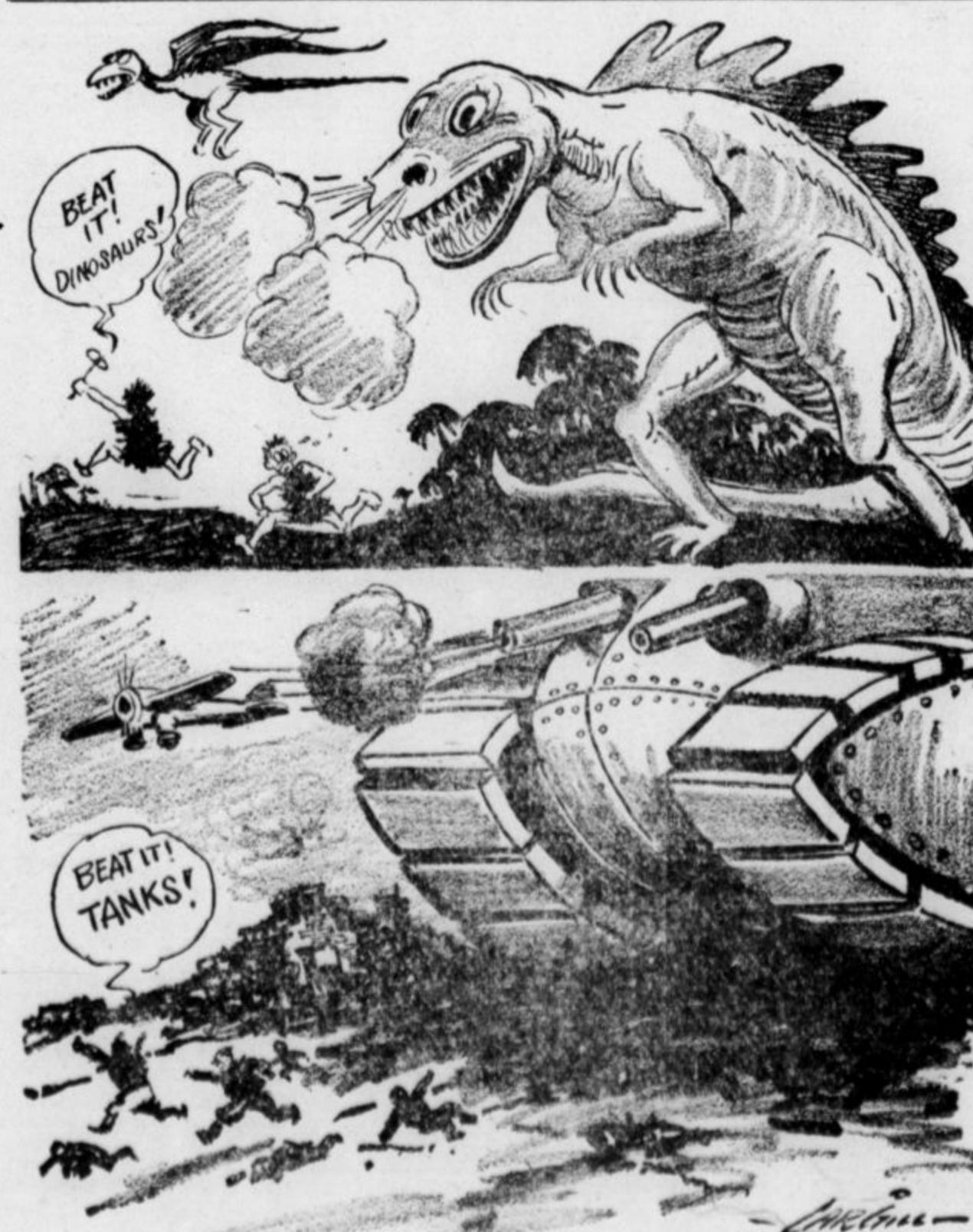
In most instances you will find both parents in the family working in order to be able to send their children to school hoping that the education will enable the children to earn an easier livelihood than the parents have, because an education is supposed to accomplish that.

How happy the students are to receive their diplomas on graduation day. Some will go on to college while others have to go out to look for employment in order to help their parents. They soon find out what it means to look for employment that cannot be found. If they haven't worked before and have no experience they are not wanted. If they are over forty again they are not wanted because they are too old. How is one supposed to have experience if he is not given a chance?

Now it begins to dawn upon the ambitious young man or woman that there is something wrong. They are willing to work and need the money to enjoy the comforts of life and to

help support their parents, but why are they not given a chance to work? Simply because some people are forced to do the work of two or three others by working 12 and 14 hours a day and because new machinery is throwing people out of work every now and then.

Fifty Million Years of Human Progress!

LOST YOUTH

Life was new and life was sweet
Leaping joy made light our feet;
Fair maidens lips a promise were,
Night and stars the heart did stir.
Spring would bring in gushing flood
Surging tide of rising blood.

Then came war, and we were swirled
Deep into gone mad world.
We gave youth to grim god Mars,
In exchange for thrill-filled hours?
In battle field we hoped to find,
Youth's Valhalla free from grind.

We found war and lost our youth,
When youth was gone then dawned the truth;
Left like gleaning face to sky,
On battlefield forlorn to die.
Left to rot in mother Earth,
Bleeding, cursing fate of birth.

We, who came back from the war,
Left our souls in eternal gore;
Lost amid the flying shells,
Screaming away to quieter hells.
Leaving up with nerves unstrung,
Life discordant, youth far flung.

—Henry Puhrich.

WORKING CONDITIONS IN THE SILK INDUSTRY

The Industrial Commission of Paterson, New Jersey, recently made a report on conditions in the silk mills there as follows:

Deficient illumination, inadequate plumbing, filthy floors and chicken wire instead of walls serving as partitions between different sections of the mills. Local buildings originally built for larger mills do not have the proper exits, staircases, halls, workrooms or toilet accommodations for the present small mills.

The wages in the silk industry were found by the Paterson Industrial Commission to be as low as \$4.50 for a 60 to 70 hour work week and the highest wages being only \$8. And people are expected to live on such meager earnings.

I'm wondering whether any of the owners of the silk mills could exist on such meager earnings, if they, as well as the employees were to receive the same amount of wages. Such conditions as these should be a disgrace to the American public and certainly they can be of little credit.

Apparently the CIO is stepping into the scene to adjust matters.

—Louise B. Jersey.

Child labor, coupled to adult unemployment and automatic machines, is incontestable evidence that men are neither rational animals nor feeling human beings.—A. Guardian.

WHAT PRICE GLORY?

The wrecks littering up the junk yards, gullies and dumps of the nation are the home, sweet home, folks didn't build, and the farms that got away from farmers since low-priced cars came on the market.

—American Guardian.

EYE OPENER

Worker (to bosses' stooge): You want to keep your eyes open around here today.

Stooge: What for?

Worker: Because everyone will think you're a damned fool if you go around with them shut.

They do. They are not killers at first but they learn as they go along, the harder they are pressed for money the bigger the crime they undertake until they get so that they can not control themselves and at this stage are criminals of the worst sort ready to kill on a minute's notice.

Being constantly on guard against the police their nerves are strained to the point where they become mentally unbalanced and so they prowl around as morons and sex fiends.

All this is the product of a system which does not allow youth the opportunity to work and earn a decent living and will continue to get worse and worse until the masses awaken, realize their strength in organization and set up a system of government which will benefit all instead of only a few.

WHERE TO GO

October 16, Branch No. 118, in

Canonsburg, Pa., is sponsoring a picnic for the benefit of Proletarec.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Unceded people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

Undecided people lose half their life; the energetic double it.—French proverb.

The race advances only by the extra achievement of the individual.

</